



## SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

mittetulundusühing VAHTRA HOOLDEMAJA  
info@hooldemaja.ee  
Vahtra tn 2, Kiviõli linn, Lüganuse vald, Ida-Viru  
maakond  
43125

11.04.2024 nr 5.1-3/4053-3

### JÄRELEVALVE AKT

#### I. ÜLDSÄTTED

- 1.1. Järelevalve teostamise õiguslik alus: sotsiaalhoolekande seaduse § 157 lõige 1.
- 1.2. Järelevalve teostamisel kontrolliti mittetulundusühing VAHTRA HOOLDEMAJA (registrikood 80033172) hallatavas Aa Hooldekodus osutatava väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse (ÜHteenus) osutamise vastavust SHSis ja sotsiaalkaitseministri 19.06.2023 määruses nr 36 "Nõuded väljaspool kodu osutatavale ööpäevaringsele üldhooldusteenusele" (määrus nr 36) sätestatud nõuetele ning majandustegevuse nõuete täitmist tulenevalt majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse (MSÜS) § 30 lõikest 2.
- 1.3. Järelevalve teostamise koht: Aa Hooldekodu, Aa küla, Lüganuse vald, Ida-Viru maakond, 43311.
- 1.4. Paikvaatluse aeg: 05.02.2024.
- 1.5. Järelevalve teostajad: Sotsiaalkindlustusameti (SKA) õiguse ja järelevalve osakonna järelevalve talituse peaspetsialistid Aime Koger, Inna Tamm, Kadri Plato, Ülle Sihver, Tõnis Palgi (järelevalvemeeskonna juht).
- 1.6. Järelevalvetoimingute juures viibis mittetulundusühing VAHTRA HOOLDEMAJA juhatuse liige Janek Lainjärv
- 1.7. Järelevalvemenetluses kasutatud meetodid: päringud majandustegevuse registris (MTR) ja töötamise registris (TÖR), paikvaatlus, dokumentide analüüs, e-kirjavahetus, vestlused klientide ja nende lähedastega ning hooldekodu töötajatega.

#### II. JÄRELEVALVE TULEMUSED

**Sotsiaalkindlustusamet tuvastas, et mittetulundusühing VAHTRA HOOLDEMAJA hallatav Aa Hooldekodu ei ole täitnud järgmisi õigusaktides sätestatud nõudeid:**

**2.1. MSÜS § 30 lõige 2**, mille kohaselt on ettevõtja kohustatud tegevusloa kontrolliesemega seotud asjaolude ja kõrvaltingimustega seotud asjaolude muutumisest teatama tegevusloa andmiseks pädevale majandushaldusasutusele viivitamata, kuid hiljemalt viie tööpäeva jooksul.

Hooldekodu ei ole täitnud MSÜS §s 29 sätestatud ettevõtja hoolsuskohustust ning ei ole tulenevalt MSÜS § 30 lõikest 2 teatanud majandustegevusega seotud asjaolude muutumisest (ÜHteenust vahetult osutava isikuga töösuhte alustamisest ning töösuhte lõpetamisest) hiljemalt

viie tööpäeva jooksul. Tegevusloalt on eemaldamata ühe abihooldaja andmed, kelle töösuhe lõppenud 15.01.2024. Tegevusloal ei ole avaldatud viie abihooldustöötaja, kolme abihooldustöötaja-koristaja ning nelja abihooldustöötaja – sisevalvetöötaja andmeid. Rikkumist on detailselt kirjeldatud käesoleva akti punktis 3.2.

**2.2. SHS § 21 lõige 2**, mille kohaselt koostatakse hooldusplaani 30 päeva jooksul alates teenuse osutamise alguskuupäevast, kaasates koostamisse teenusesaaja või teenuse rahastaja.

Aa Hooldekodu ei ole hooldusplaani koostamise protsessi kaasanud teenusesaajat või rahastajat. Sama rikkumine esines asutuse Kiviõli tegevuskohas 2021. aastal (järelevalveakt 12.11.2021 nr 5.1-3/29911-3).

**2.3. SHS § 21 lõige 3**, mille kohaselt hooldusplaani koostamisel hinnatakse hooldusvajaduse kõrval ka tervishoiuteenuse vajadust. Hinnangu tervishoiuteenuse vajadusele annab vastava kvalifikatsiooniga tervishoiutöötaja.

Aa Hooldekodus koostatud hooldusplaanides tervishoiutöötaja hinnang puudub. Tervishoiutöötaja hooldusplaanide koostamise protsessis ei ole osalenud. Sama rikkumine esines asutuse Kiviõli tegevuskohas 2021. aastal (järelevalveakt 12.11.2021 nr 5.1-3/29911-3).

**2.4. SHS § 21 lõige 4**, mille kohaselt hooldusplaani peab sisaldama hooldusteenuse osutamise eesmärgi, eesmärgi saavutamise tegevusi ja sagedust ning teenuseosutaja hinnangut tegevuste elluviimise kohta.

Aa Hooldekodus koostatud dokumentides (hinnanguleht-hooldusplaani) puudub hooldusteenuse osutamise eesmärk, eesmärgi saavutamise tegevused ja sagedus ning teenuseosutaja hinnang tegevuste elluviimise suhtes. Sama rikkumine esines asutuse Kiviõli tegevuskohas 2021. aastal (järelevalveakt 12.11.2021 nr 5.1-3/29911-3).

**2.5. SHS § 22 lõige 3**, mille kohaselt hooldusteenust osutavad vahetult hooldustöötaja ja abihooldustöötaja. Abihooldustöötaja tööd juhendab hooldustöötaja.

Töötajatabelitesse (detsember, jaanuar, veebruar) on märgitud plaanilised hooldustöötajad, plaanilised abihooldustöötajad ja hooldustöötaja abid. Näiteks töötasid abihooldajad ilma kvalifitseeritud hooldustöötaja juhendamisetähtsuse rohkem kui 12 tundi ajavahemikus 05.02.-06.02.2024. Töötajatabelites on 24-tunnised vahetused mehitatud vähem kui kahe kvalifitseeritud hooldustöötajaga. Sama rikkumine esines asutuse Kiviõli tegevuskohas 2021. aastal (järelevalveakt 12.11.2021 nr 5.1-3/29911-3).

**2.6. Määruse nr 36 § 2 lg 3**, mille kohaselt hooldustoimingute tegemisel tagab teenuseosutaja teenusesaajale privaatsuse, tema tahte ja võimekuse arvestamise ning enne hooldustoimingu tegemist selle sisu selgitamise.

Aa Hooldekodu tubades puuduvad privaatsust tagavad lahendused (nt sirmid või vahekardinad), mistõttu mitme kohalikes tubades viiakse isiku isikuhooldustoimingud (mähkmete vahetus, intiimpiirkonna pesemine) läbi toanaabrite nägemisulatuses.

**Võttes arvesse, et mittetulundusühing VAHTRA HOOLDEMAJA hallatav Aa Hooldekodu teeb aktiivselt koostööd ja on asunud järelevalvemenetluse ajal rikkumisi kõrvaldama teostab SKA järelkontrolli 2024. aasta teisel poolaastal punktide 2.1.-2.5. täitmise üle.**

### III. JÄRELEVALVEMENETLUSE KOKKUVÕTE

#### 3.1. Üldandmed

SKA algatas järelevalve menetluse mittetulundusühing VAHTRA HOOLDEMAJA hallatavas Aa Hooldekodus 02.02.2024 ning ette teatamata paikvaatlus asutuses toimus 05.02.2024. Hooldekodule on 23.12.2019 antud tähtajatu tegevusluba (SÜH000135) tegevuskohas Aa Hooldekodu, Aa küla, Lüganuse vald, Ida-Viru maakond, 43311. ÜHteenuse osutamine on lubatud maksimaalselt 126 inimesele.

MTÜ Vahtra Hooldemaja on hooldekodu ruumides tegutsenud alates 2014. aasta novembrist. SKA on Aa hooldekodus riiklikku järelevalve läbi viinud 2018. aastal (Kiviõli tegevuskohas 2021. aastal). MTRi on üles laaditud Päästeameti 05.12.2018 tuleohutuse alase kontroll-lehe koopia ning Terviseameti 11.07.2019 koostatud MTÜ Vahtra Hooldemaja Aa hooldekodu läbivaatuse järelkontrolli protokoll. Käesoleva järelevalve kokkuvõtte koostamise ajal jätkab Terviseamet riikliku järelevalvemenetluse läbiviimist AA Hooldekodus. Päästeameti kontroll on planeeritud 2024 aasta teise kvartalisse.

H-veebi andmetel osutati Aa hooldekodus 31.12.2023 seisuga ÜHteenust 125 teenusesaajale (104 meest ja 21 naist). Dementsuse diagnoosiga teenusesaajaid H-veebi aruandesse märgitud ei ole. Hooldekodu veebilehel <https://hooldemaja.ee/> on avaldatud tegevuskohtade aadressid, kontaktandmed, osutatavate teenuste kirjeldus ning hinnakiri.

#### 3.2. Majandustegevusnõuete täitmine

MSÜS § 30 lõike 2 kohaselt on tegevusloa omajal kohustus teavitada tegevusloa väljaandjat (SKA) tegevusloa kontrolliesemega seotud asjaolude ja kõrvaltingimustega seotud asjaolude muutumisest viivitamata, kuid hiljemalt viie tööpäeva jooksul. See tähendab, et teenuseosutaja peab teavitama SKAd muudatustest vahetu ÜHteenuse osutajate hulgas (hooldustöötaja või abihooldustöötaja töölt lahkumisest või tööle vormistamisest). SKA-l peab olema võimalus kontrollida vahetu ÜHteenuse osutaja vastavust nõuetele ning teenuseosutajal peab olema kindlus, et ÜHteenust osutavad nõuetele vastavad hooldustöötajad ja abihooldustöötajad, kelle andmed on avaldatud tegevusloal.

Seisuga 01.02.2024 olid MTRis avaldatud 26 töötaja andmed. Hooldustöötajaid on nimekirjas 12, kuid kaks neist on töötamise registri andmetel vanemapuhkusel (O.K. ja V.H.). Seega on registris kümme aktiivse töösuhtega hooldustöötajat. MTRi on sisestatud 14 abihooldustöötaja andmed, kuid nendest on töötamise registri andmetel T.I. töösuhe lõpetatud 15.01.2024.

MTÜ Vahtra Hooldemaja 09.02.2024 esitatud töötajate nimekirja võrdlemisest töötamise registri ja MTRi andmetega nähtub, et viie abihooldaja andmed ei ole tegevusloal avaldatud: J.B. (töösuhte algus 24.01.2020); O.I. (töösuhte algus 11.01.2020), A.K. (töösuhte algus 24.01.2024), S.P. (töösuhte algus 01.09.2021), M.T. (töösuhte algus 05.02.2024). Samuti on asutuse poolt saadetud töötajate nimekirjas kolm abihooldaja-koristajat, kelle andmeid ei ole tegevusloale kantud: T.K. (töösuhte algus 19.08.2023), S.M. (töösuhte algus 01.09.2023), M.S. (töösuhte algus 30.01.2024). Samuti ei ole tegevusloale kantud nelja abihooldaja-sisevalvetöötaja andmeid: F.A. (töösuhte algus 01.12.2023), A.K. (töösuhte algus 01.06.2023), A.M. (töösuhte algus 01.01.2024) ja J.P. (töösuhte algus 01.09.2021). Asutuse poolt esitatud töötajate nimekirjas on O.D. märgitud hooldajaks O.D. (tööleping 01.01.2024), kuid MTRi andmetel on O.D abihooldaja (andmed lisatud 20.10.2023).

#### 3.3. SHSis ja määruses nr 36 sätestatud nõuete täitmine

**3.3.1. SHS § 20 lõigete 1 kuni 3 ja määruse § 2 lõigete 1 kuni 3 kohaselt** on väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse eesmärgiks turvalise keskkonna ja toimetuleku tagamine täisealistele isikutele ning teenuse osutajal tuleb tagada teenusesaajale hooldustoimingud, majutamine ja toitlustamine ning muud toetavad ja toimetulekut tagavad teenused, mis on määratud hooldusplaanis.

MTÜ Vahtra Hooldemaja juhatuse liikme sõnul otsustatakse uute klientide teenusele võtmine meeskonnas, kuhu kuuluvad hooldusjuht ja tervishoiutöötaja. Hinnatakse teenusesaaja eeldatavat hooldusvajadust ning Hooldekodu võimekust sellele vastavat ÜHteenust osutada. Eelinfo saadakse kohalikult omavalitsuselt ja/või kliendi lähedastelt. Teenuse rahastajaga sõlmitakse hooldusleping ning teenusesaaja liikumisel järgmisele hooldustasemele informeeritakse sellest teenuse rahastajat ning saadetakse allkirjastamiseks hoolduslepingu muudatused.

ÜHteenust osutatakse hooldekodu kolmel korrusel. Hoones on lift, mida on võimalik kasutada kella 06:00 - 23:00ni. Magamistoad on ühe- kuni neljakohalised. Kutsunginuppe tubades ei ole.

Hooldekodu esimesele korrusele paigutatakse kõige suurema hooldusvajadusega teenusesaajad (III hooldustase). Paikvaatluse ajal oli esimesele korrusele majutatud 38 klienti. Teenuse saajate seas on käitumisprobleemidega dementseid ning psüühikahäiretega inimesi. Teisele korrusele paigutatakse II hooldustasemega teenusesaajad. Paikvaatluse päeval oli teisele korrusele majutatud 36 elanikku, nende seas üks voodikeskne teenusesaaja. Kolmandale korrusele oli paigutatud 51 teenusesaajat, kes vajavad üksnes vähest juhendamist ning on oma tegevuses suhteliselt iseseisvad. Teenusesaajate nimekirjas oli 05.02.2024 seisuga 125 klienti, mis on vastavuses tegevusloal lubatud kohtade arvule.

Kuna märkimisväärsel arvul teenusesaajatest on sõltuvushäire ning paljud neist on suitsetajad, siis teise ja kolmanda korruse suitsuruumid leiavad intensiivset kasutust, mille tulemuseks on koridoride peal tuntav tubakasuitsu lõhn. Juhatuse liikme sõnul on suitsuruumid varustatud nõuetekohaste ventilatsiooniseadmetega, kuid kuna kliendid kipuvad ruumi ust lahti hoidma, siis suitsulõhn levib paratamatult ka ühisruumidesse. Suitsuruume ei ole likvideeritud, sest nende olemasolu aitab ära hoida klientide salajast suitsetamist tubades ja WC-des, millega paratamatult kaasneb ka suurem tulekahju puhkemise oht.

Hooldekodu ruume hoitakse korras. Ruumide puhtuse eest hoolitsevad koristajad. Mõned koristajatest täidavad ka abihooldaja ülesandeid ning kannavad ametinimetust abihooldaja-koristaja. Juhatuse liikme sõnul plaanitakse käesoleval aastal I korruse sissepääsu ala rekonstrueerimist ning tööde käigus korrastatakse ka esimese korruse koridori põrand. Praegusel juhul on see puuduvate plaatide tõttu ebatasane. Esimesel korrusel on valminud uued ruumid hooldustöötajate jaoks.

Hooldekodu teise ja kolmanda korruse koridoride seinad on lagedad. Dementsusesõbralikud sisustuselemendid puuduvad. Paikvaatluse käigus külastati teenusesaajate tube. Magamistubade sisustus on varieeruv: kasutusel on uuemat ja vanemat mööblit ning vastavalt teenusesaaja hooldusvajadusele on kasutuses funktsionaalvoodi või tavaline madal voodi. Voodiriided on erinevas seisukorras, oli voodeid, kus on päevatekk ja vaip põrandal, kuid on ka voodikohti, kus voodipesu on kulunud, tekk õhuke, lina määrdunud. Kuna valdav enamik teenusesaajatest on sõltuvusprobleemidega meesterahvad, kes on varasemalt elanud kasinates tingimustes, ei oska nad ka rohkemast hubasusest eriti puudust tunda. Isiklikud asjad on praktilised - nt veekeetja, kell, TV/raadio, mobiiltelefon. Ühe intervjuueeritu jutust ilmneb, et isiklikke asju riided tuleb valvata, et vältida nende äravõtmist teiste elanike poolt.

Esimese korrusel tehtud ringkäigul äratas tähelepanu tuba nr 24, mille uksele puudus link. Selgus, et ruumi on majutatud psüühikahäirega isik (eestkostetav). Toas puudusid igasugused esemed, riided (sh voodiriided). Abihooldustöötaja selgituste kohaselt on selline lahendus kasutusele võetud elanikule ohutu keskkonna loomiseks. Päeval ajal viibib isik hooldekodu üldalal (kinnitatuna rihmaga tooli külge). Kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötaja oli olukorrast teadlik ning juhtis tähelepanu 65+ vanuses inimeste sobiva (erihooletande) teenuse leidmise probleemile.

Teenusesaajate ja töötajate turvalisuse eest vastutab sisevalvetöötaja, kelle uuendatud ametijuhend (abihooldaja-sisevalvetöötaja) näeb ette osalemist ka hooldusteenuse osutamisel. Abihooldaja-sisevalvetöötaja töötab 24-tunnises vahetuses (paikneb peamiselt esimesel korrusel oleva sissepääsu juures). Tema peamiseks ülesandeks on teostada kontrolli hooldekodu

külastavate isikute ja elanike kohaloleku üle ning öörahu ajal teha kontrollkäike kogu hooldekodu hoones ning kutsuda korrale sisekorraeeskirja rikkuv elanik ja/või külastaja; vajadusel kutsuda olukorra lahendamiseks appi politsei (kiirabi või päästeamet) ning teavitada juhtkonda.

MTÜ Vahtra Hooldemaja sisekorraeeskiri (kinnitatud 2020 jaanuaris) määrab kindlaks Aa Hooldekodus elamise ja käitumise tingimused, klientide õigused ja kohustused, hooldemajast lahkumise, hoolduslepingute lõpetamise ja klientidele piirangute rakendamise korra. Eeskirjade täitmine on kohustuslik kõigile Vahtra Hooldemajas elavatele klientidele ja nende külastajatele. Eeskirja tutvustab hooldemajja saabuvale kliendile Hooldemaja juht, hooldusjuht või sotsiaaltöötaja. Dokument lisatakse allkirjastatud kujul teenuse saaja isiklikku toimikusse.

Sisekorraeeskirja alapunktis 4.2. on toodud hooldemajas keelatud tegevused, esemed ja ained. Osade keelatud tegevuste korral (nt suitsetamine selleks mitte ette nähtud kohas või alkoholi sisaldava vedeliku omamise korral) on teenuse saajale ette nähtud trahv. Sisekorraeeskirja punktis 10 on sätestatud olukorrad, kui Hooldekodu tohib teenuse saaja suhtes rakendada ohjeldusmeetmeid. Viidatud on SHS §-le 107, mis sätestab täisealise isiku eraldamise alused ööpäevaringse erihooldusteenuse puhul.

MTÜ Vahtra Hooldemajale ei ole tegevusluba erihoolekandeteenuse osutaja tegevusluba väljastatud. Hooldekodu juhatuse liikme sõnul ollakse teadlikud sisekorraeeskirja kaasajastamise vajadusest ning kirjeldatud viisil ei ole tegelikkuses teenusesaajaid ohjeldatud või trahvitud.

Hooldekodu elanikel või külastajatele on kättesaadav võimalus oma anda Hooldekodule tagasisidet ka kirjalikul viisil - sissepääsu juures asub paberi ja kirjutusvahendiga varustatud kaebuste ja ettepanekute postkast, mida tühjendatakse kahel korral nädalas. Kirjalikud kaebused registreeritakse ja nendele vastatakse kahe päeva jooksul. Samas ripub ka stend, kus on avaldatud Hooldekodu külastajatele ja teenusesaajatele vajalikku teavet (nt väljavõtted sisekorraeeskirjast, sotsiaaltöötaja vastuvõtuajad, ürituste kalender, puhveti lahtioleku ajad). Stendil avaldatud informatsioon vajab kohati värskendamist, näiteks eemaldada maavanema kontaktandmed.

Hooldekodu elanike toit valmistatakse asutuse köögis ning jagatakse välja kolme toidukorrana, lisandub kella 20 paiku antav õhtune pala (nt tee küpsisega või jogurt). Nädalamenüü on leitav iga korruste infotahviltelt. Diabeetikutele on eraldi menüü. Liikumisvõimeliste klientide toitlustamine toimub teise või kolmanda korruse söögisaalides.

**3.3.2. SHS § 20 lõike 4** alusel on sotsiaalkaitseminister kehtestanud täpsustatud nõuded väljaspool kodu osutatavale üldhooldusteenuse eesmärgile ja selle sisule, sealhulgas tegevustele, mis on vajalikud teenuse eesmärgi saavutamiseks (määrus nr 36).

**Määruse nr 36 § 2 lõigete 1 - 4** alusel tuleb teenuseosutajal tagada hooldusteenuse saajale hooldustoimingud ning muud toetavad teenused, mis on määratud kindlaks teenusesaaja hooldusplaanis. Hooldustoimingud jagunevad isikuhooldustoiminguteks, terviseseisundiga seotud toiminguteks ning füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud toiminguteks. Hooldustoimingute tegemisel tuleb teenuseosutajal tagada teenusesaajale privaatsus, tema tahte ja võimekuse arvestamine ning enne hooldustoimingu tegemist selle sisu selgitamine. Teenuseosutajal tuleb teenusesaaja lähedasele/kontaktisikule anda viivitamatult teavet, kui teenussaaja seisundis on olulisi muutusi.

Teenusesaajatele kohta täidetakse hinnanguleht-hooldusplaan, millega hinnatakse isiku seisundit ja abivajadust igapäeva elutoimingute teostamisel. Tegevused ja toimingud on hinnangulehtedel esitatud üldisel viisil ning ei moodusta ühtset tegevuskava.

Töötajate ja klientide jutust selgus, et mitmekohalistes tubades viiakse isikuhooldustoiminguid (inkotoodete vahetus, intiimpiirkonna pesemine) läbi toanaabrite nägemisulatuses. Hooldekodu juhatuse liikme sõnul ollakse määruses sätestatud teadlikud ning olukorra parandamisega on alustatud: võetud on pakkumised lakke kinnituvate vahekardinate soetamiseks. Esmajärjekorras paigaldatakse need tubadesse kus on II ja III hooldustasemega teenusesaajad. Üks esimesel korrusel asuv WC, mida kasutavad liikumisvõimelised teenusesaaja, ei ole seestpoolt lukustatav.

Hooldekodu elanike lähedasi teavitatakse teenusesaaja tervises seisundi muutumisest esimesel võimalusel; ülesanne on ära jaotatud hooldusjuhi ja õe vahel. Kliendi hooldekodusse saabudes võetakse tema lähedase kontaktid, kes on teinud hooldekodu koha päringu või hangitakse need kohalikult omavalitsuselt. Hooldekodu esitatud teenusesaajate nimekirjas on hulk kliente, kelle puhul on ainsaks kontaktiks KOV sotsiaalametnik.

**Määruse nr 36 § 2 lõikes 5** on loetletud isikuhooldustoimingud.

Hooldusjuhi sõnul teenusele saabunud inimest jälgitakse 1-2 nädala jooksul ning selle aja jooksul määratakse kindlaks isiku abivajadus hooldekodu keskkonnas. Teenusesaajate kohta peetakse igapäevaselt hoolduslehte, milles on fikseeritud isiku puudujääk enesehooldustoimingutes: riietumisel ja liikumisel, hügieeni teostamisel ja söömisel. Hooldusjuhi andmetel on viis-kuus teenusesaajat, kes on voodikesksed ning keda tuleb sööta.

Hoolduslehtede vaatlusest nähtub, et arvet peetakse inkotoodete väljastamise üle (märgitud asendi muutmise, voodipesu vahetuse ning tervises seisundi kohta. Teenusesaajate üle keha pesemise kohta peetakse arvestust korruste kaupa. Pesugraafikute vaatlusest nähtub, et kõigile teenusesaajatele on tagatud üle keha pesemine vähemalt ühel korral nädalas. Klientide puhtuse ja hügieeni eest vastutab abihooldaja-pesija, kellele on koostatud selleks detailne ametijuhend. Teenusesaajate juukseid lõikab juuksur, kuid vastavalt vajadusele teeb seda ka hooldaja. Paikvaatluse käigus intervjueritud teenusesaajad olid hooldatud. Kolmanda korruse kliendid märkisid, et voodipesu vahetatakse üle nädala.

Teenusesaajate isiklikud riided pestakse esimesel korrusel asuvas pesumajas, selleks kogutakse teise ja kolmanda korruse elanike pesu elaniku nimelisse kotti ning saadetakse pesumajja. Teise ja kolmanda korruse elanikud kannavad isiklikke riideid. Esimesele korrusele paigutatud teenusesaajatele (sageli dementsusega) tagatakse puhtad ja desinfitseeritud riided vastavalt suurusele, mis ei pruugi olla konkreetse teenusesaajaga omad. Teenusesaajal on võimalik vastavalt hinnakirjale kasutada hooldekodu transporti (juurdepääs avalikele teenustele). Pühapäeviti toimuvad jumalateenistused teisel korrusel.

**Määruse nr 36 § 2 lõikes 6** on loetletud tervises seisundiga seotud toimingud.

Hooldekodus on tervishoiuteenus tagamiseks tööl kolm meditsiiniõde, kes töötavad 11-tunniste vahetustega. Tervishoiuteenus on hooldekodu elanike jaoks kättesaadav igapäevaselt. Juhul kui teenusesaajaga on vaja koos arsti juures käia, suureneb päeva töökoormus märgatavalt. Ühe meditsiiniõe sõnul jagatakse hommikuti teenusesaajatele ravimid, teostatakse veresuhkru mõõtmised, insuliini süstimine ning vererõhu kontroll lähtuvalt teenusesaaja tervises seisundist. Teostatakse sidumised ning korraldatakse vajaminevate ravimite tellimine. Hooldusplaani koostamisel tervishoiutöötaja ei osale. Töö käigus medõed suhtlevad pidevalt hooldustöötajatega, vajalikud juhised jäetakse teadete tahvlile (nt patsiendile silmatilkade andmine, salviga määrimine vms). Juhul kui teenusesaaja tervises seisund halveneb väljaspool medõe tööaega kutsub hooldustöötaja kiirabi. Medõed dokumenteerivad töö HEDA programmis ning vajadusel aitavad vastata erinevate osapoolte päringutele.

**Määruse nr 36 § 2 lõikes 7** on loetletud füüsilise, vaimse ja sotsiaalse aktiivsuse toetamisega seotud toimingud.

Hooldekodus töötab kaks tegevusjuhendajat, kes korraldavad esimesel korrusel asuvas tegevustoa teenusesaajatele jõukohaseid ja mõtestatud tegevusi (filmide vaatamine, viktoriinid, käeline tegevus). Toetatakse elanike aktiivsust hooldekodust väljaspool toimuvatel üritustel osalemiseks. Hooldekodu transporti kasutades külastatakse ühiselt erinevaid kultuuriüritusi. Ürituse pileti eest tasub teenusesaaja ise. Tegevustoa nädalakava on korruste stendil elanikele nähtav. Hooldekodus on raamatukogu. Puhkealadel on võimalik vaadata televiisorit. Soojade ilmadega viiakse teenusesaajad vähemalt kord nädalas õue; külmade ilmadega õue viimist ei ole. Kolmanda korruse teenusesaajad saavad vajadusel ise õue minna, kuid talvisel perioodil neil selleks huvi puudub. Vajadusel saavad elanikud kasutada lähedastega suhtlemiseks hooldekodu telefoni.

**3.3.3. SHS § 21 lõigetes 2 kuni 5** on kirjas nõuded, millele peavad vastama teenuseosutaja koostatavad hooldusplaanid. Need tuleb koostada 30 päeva jooksul alates teenuse osutamise alguskuupäevast, kaasates koostamisse teenusesaaja või teenuse rahastaja (lõige 2), koos hooldusvajadusega tuleb ära hinnata tervishoiuteenuse vajadus vastava kvalifikatsiooniga tervishoiutöötaja poolt (lõige 3), kirjas peavad olema hooldusteenuse osutamise eesmärk, eesmärgi saavutamiseks vajaminevad tegevused ning sagedus ja teenuseosutaja hinnang eesmärgi saavutamise kohta (lõige 4) ning hooldusplaanid peab üle vaatama ja vajadusel korrigeerima vähemalt kord poolaastas.

Järelevalve käigus tutvuti seitsmele hooldekodu elanikule koostatud hinnanguleht-hooldusplaaniga. Koostatud dokumendid sisaldasid samu puuduseid, millele on SKA tähelepanu juhtinud Kiviõli tegevuskohas 2021. aastal läbi viidud riikliku järelevalve menetluses (järelevalveakt 12.11.2021 nr 5.1-3/29911-3).

Hooldusplaanide vaatlusest nähtus, et need koostatakse 30 päeva jooksul alates teenuse osutamise alguskuupäevast. Teenusesaajate või teenuse rahastajate kaasamise kohta olemasolevad hinnanguleht-hooldusplaanid teavet ei anna. Kohalike omavalitsuste tagasisidest nähtub, et nad ei ole hooldusplaanide koostamisse kaasatud. Olemasolevatel hinnanguleht-hooldusplaanidel puudub koostaja/hindaja nimi.

Tervishoiutöötaja hooldusplaanide koostamise protsessis ei osale ning koostatud dokumendid hinnangut kliendi tervishoiuteenuse vajadusele (SHS § 21 lg 3) ei sisalda.

Vaadeldud hooldusplaanid ei vasta SHS § 21 lg 4 sätestatule, sest nendes puudub hooldusteenuse osutamise eesmärk, eesmärgi saavutamise tegevused ja sagedus ning teenuseosutaja hinnang tegevuste elluviimise kohta.

Näiteks ei ole hooldekodu elaniku A.T. (tuba 24) hooldusplaanis viidet tema psüühikahäirest tulenevatele vajadustele, osutatava teenuse eesmärgile, asjakohase kohtlemise tagamiseks läbi viidavatele tegevustele ning tervishoiutöötaja hinnangut tervishoiuteenuste vajadusele.

Kuna MTÜ Vahtra Hooldemaja Aa hooldekodu tuntakse piirkonnas kui asutust, mis võtab vastu ka sõltuvushäiretega ja elu hammasrataste vahele jäänud isikuid, siis meenutab teenus oma olemuselt kohati rohkem resotsialiseerimist sotsiaalmajutusüksuses kui tavapärast üldhooldusteenust. Seda kinnitab ka asutuse elanike vanus, ligi kolmandik teenusesaajatest pole isegi veel vanaduspensionieas. Paraku on eespool nimetatud teenuse pakkumine kohaliku omavalitsuse ülesanne. Kui MTÜ on valmis taolisi kliente vastu võtma, siis peab ka nende hooldusplaan kajastama teenusele võetud isikute reaalseid vajadusi.

Hooldusjuhi sõnul plaanitakse lähiajal hooldusplaanide muutmist digitaalseks ning kaasata protsessi tervishoiutöötaja.

**3.3.4. SHS § 22 lõiked 1 kuni 4** sätestatavad teenuseosutaja kohustuse tagada ööpäevaringselt personali olemasolu, kelle kvalifikatsioon ja koormus võimaldavad tegevusi ja toiminguid viisil, mis on kindlaks määratud hooldusteenust saavate isikute hooldusplaanis. Hooldusteenust osutavad vahetult hooldustöötaja ja abihooldustöötaja, viimase tööd juhendab hooldustöötaja. SHS § 22 lõike 5 kohaselt ei tohi üldhooldusteenust vahetult osutada isik, kelle karistus tahtlikult toimepandud kuriteo eest võib ohtu seada ÜHteenust saama õigustatud isiku elu, tervise ja vara.

Töötajatabellisse on märgitud plaanilised hooldustöötajad, plaanilised abihooldustöötajad ja hooldustöötaja abid. Viimase kategooria moodustavad näiteks abihooldaja-koristaja, abihooldaja-pesija ja abihooldaja-pesupesija. Abihooldustöötajate seas on töötajaid, kellel on üle kümne aasta pikkune tööstaaž hooldajana, kuid puudub vastavus SHS § 22 lg 4 nõuetele. Töötajatabellid ei kajasta hooldustöötajate vastutusala korruste kaupa. Hooldusjuhi sõnul on kõige suurema hooldusvajadusega teenusesaajad paigutatud esimese korruse tubadesse ning seetõttu töötab seal kaks hooldustöötajat ja kolm abihooldustöötajat.

Analüüsitud tööajatabelistest (detsember, jaanuar, veebruar) nähtub, et üksikutel ajavahemikel puudus terves hooldekodus SHS § 22 lg 4 nõuetele vastav töötaja. Näiteks 05.02.2024 kell 07.20 alanud 11-tunnises vahetuses oli hooldustöötaja J.V. koos seitsme abihooldustöötajaga ning tema vahetuse lõppedes jätkasid hooldekodus töötamist ainult abihooldustöötajad. 24-tunnised vahetused olid vaadeldud kuude lõikes mehitatud igapäevaselt vähem kui kahe kvalifitseeritud hooldustöötajaga.

Hooldustöötajate ettevalmistuse puhul tuleb oluliseks pidada ka keeleoskust. Üks hooldekodu elanik on intervjuus märkinud, et enamik hooldajaid on venekeelsed ja eesti keeles saab nendega vähe rääkida.

Hooldekodu arendusjuhilt saadud teabe kohaselt on hooldustöötajatele korraldatud koolitusi. Toimunud on esmaabi-, infektsiooni-, hügieeni-, hooldusplaanide koostamise ning täitmise koolitusi. Hooldustöötajate ja hooldustöötaja tööd abistavate töötajate võimalikku mittevastavust SHS § 22 lõike 5 toodud nõuetele kontrollitud karistusregistri päringuga 2023 aasta alguses.

**3.3.5. SHS § 22<sup>1</sup> lg 6** kohaselt avalikustab väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse osutaja teenuskoha maksumuse ja käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud hooldustöötajate ja abihooldustöötajate tegelike kulude maksumuse ühe teenusesaaja kohta.

Hooldekodu veebilehel <https://hooldemaja.ee/> on avaldatud ÜHteenuse hinnakiri, välja on toodud hoolduskomponendi maksumus.

Hinnakiri kuni 31.03.2024: I astme üldhooldusteenus 1150 € (KOV 650 €; omaosalus 500 €); II astme üldhooldusteenus 1250 € (KOV 700 €; omaosalus 550 €); III astme üldhooldusteenus alates 1350 € (KOV 780 €; omaosalus 570 €).

Hinnakiri alates 01.04.2024: I astme üldhooldusteenus 1250€ (KOV 737€; omaosalus 513€); II astme üldhooldusteenus 1350€ (KOV 796€; omaosalus 554€); III astme üldhooldusteenus alates 1450€ (KOV 858€; omaosalus 592€).

Rahandusministeeriumi koostatud hoolduskulu mudeli soovitusliku näidiskalkulaatori andmetel (2024 a.) peaks Hooldekodu hoolduspersonali kulu olema seisuga 02.04.2024 ühe teenusesaaja kohta kuus keskmiselt 457 eurot. Arvestuse aluseks on MTRi kantud hoolduspersonali andmed (12 hooldustöötajat ja 14 abihooldustöötajat) ning teenuskohtade arv. Kalkulaatoris on hooldus- ja abihooldustöötaja töötasudena arvesse võetud meditsiinisüsteemis töötavate hooldus- ja abihooldustöötajate töötate töötasu.

#### **IV. TÄHELEPANEKUD/ETTEPANEKUD/SOOVITUSED**

4.1. Avaldada statistikat teenusel olevate dementsusega teenusesaajate arvu kohta (H-veebi aruanne).

4.2. Kontrollida regulaarselt (näiteks kord aastas) vahetult üldhooldusteenust osutatavatel töötajatel töötamise piirangute puudumist karistusregistrist.

4.3. Tagada teenusesajatele privaatsus hügieeni- ja hooldustoimingute tegemise ajal.

4.4. Leida võimalus Aa Hooldekodu sisekorraeskirja uuendamiseks.

(allkirjastatud digitaalselt)  
Tõnis Palgi  
järelevalve peaspetsialist